

Naprej velja
za Ljubljano:
za vse leto 6 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 " 20 " "
za čet. " 1 " 75 " "

po pošti:
za vse leto 7 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 " 60 " "
za čet. " 2 " 5 " "

Rokopisi se ne vračujejo.

NAPREJ.

Oznanila.
Za navadno dvestopno
vrsto se plačuje:
5 kr., ktera se enkrat,
8 " " dvakrat,
10 " " trikrat
natise, veče črke pla-
čujejo po prostoru.
Za vsak tisk mora biti
kolek (štempelj) za 30 kr.
Vredništvo je na starem
trgu hišna št. 15.

Dopisi naj se blagovoljno frankirajo.

Št. 25.

Ta list izhaja vsak vtorek in petek.

Tečaj I.

Oznanilo.

Ker bode prvo četrtletje kmalo pri kraji, va-
bimo čestite bralce, ki so si naš list naročili samo za
 $\frac{1}{4}$ leta, in druge domorodce, naj se blagovolijo dalje
naročiti.

„Naprej“ velja za Ljubljano:

za $\frac{1}{4}$ leta 1 gld. 75 kr.

„ $\frac{1}{2}$ „ 3 „ 20 „

„ 9 mesecev 4 „ 90 „

po pošti:

za $\frac{1}{4}$ leta 2 gld. 5 kr.

„ $\frac{1}{2}$ „ 3 „ 60 „

„ 9 mesecev 5 „ 60 „

Tiste gg. naročnike, ki niso plačali vse četrtletne
naročnine, prosimo, da blagovolijo doplačati, ko se
bodo zopet naročali.

Tistim gg. dopisnikom, ki so nam poslali več
sestavke, dajemo na znanje, da se njihovi spisi na-
tisnejo, brž ko mine deželni zbor. Vredništvo.

Ljubljanski deželni zbor.

24. marca (33. seja.) Zadnje seje zapisnik se je prebral
in potrdil. G. prvosednik je oznanil, da je v pomnožen od-
bor g. Vilhar izvoljen za zamenika, in potem se je volil še
en zamenik. Volitev je izbrala g. pl. Langerja. V odbor
za svobodno iskanje nove rude so bili izvoljeni gg.: Mihael
baron Cojz, dr. Toman in Dežman. G. dr. Zupan je
oznanil, da prejme volitev za deželnega odbornika. Predno
se je srenjski zakon tretjič prebral, prišel še enkrat na vrsto
1. paragrafa 2. oddelek za črko a). Poročevalec g. baron
Apfaltern je svetoval, naj ostane, kakor se je sklenilo.
Vstal je živ razgovor, v katerem so se glasili za nasvet g. ba-
rona Apfalterna gg.: knez in škof Vidmar, dekan To-
man, dr. Bleiweis (slovenski) in dr. Toman; za vladen
nasvet pa g. Dežman. G. vladika (škof) je rekel poleg
druzega: „najmlajši kaplani so vsaj po 23 let stari, in imajo
dovolj izobraženosti, okolnosti so jim popolnoma znane, da
tedaj lahko volijo in smejo biti izvoljeni, dasitudi imajo

duhovska opravila. Mladi duhovni so to, kar morajo biti;
narod jih ljubi, oni pa narod, ker so sami iz naroda, s kterim
živé. Uže za cesarja Jožefa se je reklo, da z Lahom je
treba varnejše ravnati; Slovenci se pa lahko ob kratkem od-
pravijo, in da ni težave slovenski katehizem premeniti z nemš-
kim. Znanstvo in umetnost je največe blago, kterega pa nima
nihče sam za-se. Moje breme je težko, zatoorej bodem prošil
Nj. veličanstva, naj bi se sklenilo v Rimu, da popustim sedež,
na katerem sem zdaj.“ G. dekan Toman je mlade duhovne
primerjal z mladimi uradniki, kterim nikakor ni hotel dati
kake prednosti. Dr. Bleiweis je djal: „sklep je bil uže
gotov, in jaz se ustavljam, da bi se podrl; ustavljam se, da
bi prvosednik prav ne bil vodil zadnje seje; ustavljam se
tudi zarad zbornice, ki denes ne more narediti črnega, kar
je bilo poprej belo. Mi nečemo, da se podere, kar je bilo
skleneno, ampak da ostane. Če more izvoljen biti vojak, ki
služi cesarja, zakaj ne duhoven? če uradnik, zakaj ne ka-
plan? če učitelj, zakaj ne katehet? če ranocelec, ki zdravi
ranó, zakaj ne kaplan, ki čeli dušo? Če je tak zakon veljal
1849. leta, iz tega še ne vidimo, da bi moral tudi zdaj ve-
ljati. Ako bi se vlada zmirom hotela držati le starih zakonov
(postav), ne bi novih pokladala pred zbornice.“ Podpiral je
odborov nasvet. G. dr. Toman pak je govoril, da se je
treba držati tega, kar je bilo uže odobreno, in da po ustavnih
načelih morajo volilno pravico tudi kaplani imeti; da se mora
duhovnim čast hraniti; da naš narod se drži cerkve in cerkev
naroda; ločitev da je nemogoča. G. Dežman se je opiral na
zakon, po kterem smejo voliti in voljeni biti samo dušni pa-
stirji kacega kraja (ortsseelsorger), in rekel je, da kaplan ni
sam svoj, kar je dokazoval iz Müllerja. Imenoval je srenjska
zakona leta 1849 in 1850, za ktera je trdil, da veljata še zdaj,
in pristavil je, da po nekterih krajih bi v prvo volilstvo po-
leg župnika, dveh kaplanov in zgodnjika prišlo samo nekoliko
srenjčanov, ki plačujejo največi davek. — Glasovanje pak je
zopet potrdilo, kar je bilo uže zadnjič potrjeno. Potem se je
bral srenjski zakon in vse njegove premembe, ktere je nare-
dila zbornica, in sôglasno je bil potrjen. G. baron Apfal-
tern je na to svetoval, tudi ženske in mladoletniki, ako so
v tacih okolnostih, da bi mogli brez volitve hoditi v srenjske
seje, ko bi jim ne branila mladost in spol, naj bi smeli po-
šiljati pooblašcence; zato naj deželni zbor vladi svetuje, da
bi v tej zadevi pre naredila državni zakon, dán 5. marca 1862
št. 18. v državnem zakoniku; vzlasti naj bi se popravil X. člen.
Potrdilo je glasovanje. G. Guttman je podpiral svoj na-
svet, naj bi se namreč poprejšnja služnja leta vštela tistim
c. k. uradnikom, ki prestopijo v deželno službo. Zbornica je
sklenila, da tacim uradnikom in služabnikom se poprejšnja
leta morajo tako všteti, da potem dobé vso penzijo ali pripo-

Sam uže bral!
Borek

moček v počitku od vseh lët in od tiste stopinje svoje poprejšnje službe, v kateri so prestopili. Za tem je prišel na vrsto zakon o cestah. Poročevalec je bil g. Mulley. Bral je tega zakona imé in paragrafe, ki so obveljali od 1. do 22. §. 22. pravi: tožba kake srenje, da pri cestah ni kaj prav ukrenil cestni odbor (ki mora izvoljen biti iz deželne odbora), ali da ni kaka reč po godi plačana, mora biti poslana deželnemu odboru. Ako ima deželna uprava kake važne vzroke, z dogovorom deželnega odbora lahko razpusti cestni odbor, to da mora biti v 14 dnevih druga volitev. Začel se je razgovor, v katerem so se glasili gg.: baron Schloissnigg, pl. Strahl, baron Apfaltern, pl. Wurzbach, Dežman, dr. Toman in Kromer. G. baron Apfaltern je nasvetoval, naj bi se vzela beseda: „poboganje“ (einverständniss) namestu: „dogovor“ (einvernehmen), kar pa ni obveljalo. G. Kromer je nasvetoval, naj se vtakne med 1. in 2. oddelek: ta (deželni odbor) lahko z 20 gld. oglobi (kaznuje) cestnega odbornika, kateri bi ne izpolnjeval svoje dolžnosti. Podpiran je bil ta nasvet, pa vendar ni prišel do glasovanja, ker je obveljal g. pl. Strahl nasvêt, ki govori: in deželna uprava in deželni odbor, oba imata iz važnih vzrokov, če se dogovorita, pravico razpustiti cestni odbor. V 14 dnevih mora biti druga volitev. Vsi drugi §§. so bili potrjeni po odborovem nasvetu. — Tudi ta zakon prinesemo čestitim bralcem, kadar minó seje deželnega zbora.

25. marca (34. seja.) Zadnje seje zapisnik se je prebral in potrdil. Na vrsto je prišlo učilniško patronstvo. Poročevalec je bil g. Dežman. Poleg družega je povedal, da prvi slovenski katehizem se je bil vpeljal pod cesarjem Jožefom, ki je bil tudi pomnožil učilnice tako, da je imela vsaka župa (fara) svojo, po kar so bili odpravljeni samostani in redovi. Hotel je stoletja pustiti za seboj, kar pa prepoveduje narava. Tudi vladika (škof) Ravnika je učilnicam obilo pripomogel. Vzlasti od leta 1850—1860 se je mnogo popravilo: naredile so se nove knjige, in slovenščina se je učiti jela; sezidalo se je v deželi 64 novih učilnic in kupilo v ta namén 32 hiš; za letom 1860 se je pa zopet vse obrnilo na slabejše, kar pa mora deželni zbor popraviti, ker tega želi tudi vlada. — Potem je g. Dežman bral odborovo poročilo, iz katerega podajamo to-le: patronstvo je bilo učilnicam postavljeno leta 1787. Patronove dolžnosti so bile: 1) kadar se je zidala učilnica, moral je plačevati delavce; zemljiški gospod je dajal les; srenja pak je morala pomagati z vozom in z roko; 2) patron je moral napraviti, česar je potrebovala učilnica znotraj; 3) moral je plačevati tretjino najemščine, tam kjer ni učilnica imela svoje hiše; 4) tretjino, kadar se je učilnica zunaj belila; 5) tretjino dimnikarjem; 6) tretjino za orodje, ki je potrebno, kadar bi ogenj bil. Do leta 1848 je plačevala drugo tretjino zemljiška gosposka in zadnjo tretjino srenja. Po tem letu pak je morala srenja dve tretjini plačevati. Patron je tudi moral: 7) plačevati zemljiške gosposki polovico tistega, kar je veljala šolska kurjava, katero je morala dajati grajščina, kmetje so pa sekali in vozili. Zato je pa imel patron te-le pravice: 1) lahko je svetoval, kdo naj pride za učitelja; 2) veliko pravico je imel, kadar so kacemu učitelju službo jemali; 3) imel je besedo, kadar so preiskavali učilnice; 4) lahko se je pritožil zaradi kacega učitelja. Pa uže leta 1848 in 1849 je bila mnogo tega spremenila vlada, in zdaj gre za to, da bi se učilniško patronstvo čisto odpravilo. G. dr. Zupan je pak nasvetoval, naj bi se ne govorilo o zakonovem načrtu, kdo namreč ima pripomoči, kadar bi se zidala kaka učilnica, dokler ne dobimo zakona, kako se ima odpraviti cerkveno patronstvo. Ta nasvet je bil podpiran, in zagovarjala sta ga g. Mulley in g. dr. Toman; ométala sta ga c. komisar g.

Roth in g. Kromer. Glasovanje ga ni potrdilo. Potem se je pričelo pretresovanje. §. 1. pravi: učilniško patronstvo, ki ki se opira samo na zakon, mora nehati in tudi vse njegove pravice in dolžnosti, ako bi se med seboj drugače ne zmenili vsi tisti, katere patronstvo zadeva. Učilniška patronstva, ki se opirajo na druge reči, naj ostanejo, kakor do zdaj. G. dr. Zupan je nasvetoval, naj ostane učilniško patronstvo, ki se opira na zakon, dokler se odpravijo vsa patronstva, in odbor naj razsodi, in potem nasvetuje, koliko bi po tem načelu prihodnjič morali patroni učilnicam pomagati. Vnel se je razgovor, v katerem sta se glasila g. c. komisar Roth in g. Kromer. G. poročevalec Dežman pa je dokazal, da ta nasvet zahteva tisto, kar je zahteval prvi dr. Zupanov nasvêt, ki je bil ovržen, in torej tudi ta nasvet ni prišel do glasovanja, ampak mála večina je potrdila odborov nasvêt. §§. 2., 3., 4., 5. in 6. so obveljali. §. 7. govori: pri tistih učilnicah za dečke in dekleta, s katerimi bodo poznejše združene céle pripravnice (učilnice za učitelje), naj zaklad normalskih učilnic plačuje tretjino stroškov. G. dr. Toman je svetoval, naj se ta paragraf še enkrat odboru dá na presodek, ali bode zaklad normalskih učilnic pomagal še drugim učilnicam, ali samo postonjske in novomeške? Temu so se ustavljali gg.: Roth, Kromer in Dežman; toda zbornica je vendar odobrila z veliko večino. Vse drugo je obveljalo, kakor je želel odbor. Tudi ta zakon prinesemo poznejše. Prihodnja seja 26. dan t. m. Na vrsto je imelo priti: porotnice; tretje branje srenjskega zakona; most pri Krškem; kaj zahteva tržaška srenja povračila za porode in za najdence.

26. marca (35. seja.) Glasovali so za porotnice gg.: Ambrož, Bleiweis, baron Anton Cojz, baron Mihael Cojz, Kapele, Dežman, Guttman, Klemenčič, pl. Langer, Lokar, Lukman, Mulley, Rozman, dr. Zupan, Zagorec, dr. Skedel, dr. Toman in Vilhar; zoper porotnice gg.: baron Apfaltern, Gustav grof Auersberg, Brolih, Golob, Jombart, Koren, Kromer, Kozler, pl. Strahl, dekan Toman. Glasovanje je bilo po imenih. Poslušalci so kazali radost, ko je obveljal odborov nasvet. Deželni odbor je bil v zadevi tržaških terjatev za porode kranjskih mater in kranjskih najdencev v Trstu nasvetoval, da bi dežela ne povrnila nič, niti za minolost, niti za prihodnja leta, dokler ostane veljavno zdanje načelo v tej zadevi. Zbornica je soglasno potrdila. Drugoč to sejo obširnejše popišemo. Prihodnja seja 27. dan t. m.

Govor g. poslanca Hermana.

(V štajerskem deželnem zboru 14. dan marca.)

Ne morem biti zadovoljen s tem, kar je nasvetoval deželni odbor, ker to ne ustreza sedanjim okolnostim, potrebam in ravnopravnosti. Ali ne dolžim deželnega zbora, ker so te reči predaleč od njega; tedaj ni mogel sam pregledavati in soditi. Upam da mi bode mogoče posvêtiti v lé-to stvar, in ako mi bode govoriti o jezicah in o narodnostih, ne bojte se, da bi hotel narejati prepír; ampak na konci mojega govora najdete, da bodem tolažil nepokoj, ker bodem razjasnil, in tudi za Nemce govoril tako, kakor za Slovence. Tudi ne bode mogoče trditi, da se je v našem deželnem zboru vnel boj o narodnostih. Slovenci bodo malo zmérni v svojem zahtevanju, in vi boste malo pravični, potem ne bode prepíra. Ko bi pa kdo zaviral, da se jaz ne morem poganjati za to reč, ker nisem slovenskega rodú, ampak da se le silim, tej bojazni se moram precej ustaviti in reči, da prav jaz laže od marsikoga družega o tej stvari pravično in korenito sodim, ker sem bolj

izkušen in vdomačen v obéh taborjih, v nemškem in slovenskem.

Slovenec je poldrug milijon po Štajerskem, Koroškem, Kranjskem in po Istri. Po Štajerskem jih biva v spodnjem Štajerskem v mariborskem okrožji nepretrgoma 413.881 duš po zadnji duhovske štétvi na prostoru 103 štirjaških milj v 20 okrajih, 218 župah (farah) in podžupah (podfarah), v 7 mestih, 33 trgih in 1598 vaséh; ali Slovenec je tudi še v srednjem nemškem Štajerskem vsaj 9.000—10.000 duš, in sicer v arveškem (Arnfels), lipniškem (Leibnitz), emureškem (Mureck) in radgonskem (Radkersburg) okraji; Nemec pak je ondi 1 odstotek do 2 odstotka, torej komaj 4000—8000 duš. (Oho!) To število se drugače pokaže, če tudi štejemo poslovenjene Nemce, ali ponemčene Slovence, kakoršnih je pa le sem ter tje in skoraj samo po mestih, in sicer: v Mariboru, v Celji, v Ptuiju, in malo po trgih, da se torej v narodnem oziru na-nje ne moremo opirati. Kar se tiče vsakdanjega govorjenja, rabi prebivalec prvih mest več ali menj, in tudi prebivalec družih mest in trgov, pa uže menj, nemški jezik, če se med seboj ménijo; slovenski jezik pa skoraj vsi umejo, toda govoré ga le s posli in kmeti: ves drugi narod po kmetih pa skoraj prav povsod govori samo slovenski jezik, ktereга edinega popolnoma umeje. Vidi se iz tega, da izmed vseh ljudi morda 1 odstotek slovenski ne umeje, da 10—12 odstotkov umeje oba jezika, in da 87—88 odstotkov nemškega nič ne umeje. Po učilnicah pak, vzlasti po kmečkih in glavnih učilnicah, držé se zdaj tega, kar je bilo ministerstvo za bogočastje in poduk ukazalo 11. decembra 1856 in 23. marca 1855. Po tej prenapredbi so dobile po tri razrede tiste kmečke učilnice, ktere so poprej imele po dva, in tiste glavne učilnice, ktere so poprej imele po tri razrede, imajo zdaj po štiri. Kaj in kako se podučuje, to se lahko vidi iz knjižic, ki so zapovedane za učilnice. Te knjige so: „abecednik, malo berilo, véliko berilo, slovnica, računska knjiga pa véliki in mali katehizem.“ Računska knjiga pa véliki in mali katehizem so samo v slovenskem jezici spisane; druge knjige pa, namreč abecednik, obé berili in slovnica so slovenske, nemške in nemško-slovenske; napravljene so pa tako, da otrok, ko toliko zna, da 18. stran v abecedniku v maternem jeziku preslovka (presilabira), mora na 19. strani uže naučiti se nemških natisnenih in pisanih érk, in mora potlej do 27. strani samo v nemškem jezici slovati, pismenkovati (buhštahirati), potem pa in v abecedniku in v berilih in slovnici spotikati se nad nemško-slovenskim in slovensko-nemškim. Tudi je ukazano, da se morajo počasi začenjati v nemškem jezici podučevati vsaj nekatere stvari. — Po kmečkih učilnicah se je posebno skrbelo za nemščino; po glavnih učilnicah pa, ki so imele samo nemške knjige, ker so djali da so tudi učilnice nemške, niso čisto nič slovenščine učili, dasitudi so bili učenci največ otroci slovenskih roditeljev. Tacim učilnicam so najrajši trde Nemce postavljali za učitelje. Kar se je v najnovejših časih poboljšalo, to se je največ zahvaliti kacemu uljudnemu katehetu ali narodnemu učitelju; toda njihov trud ni mogel imeti pravega vspeha, ker ni bil po zakonu (postavi), spravljen v red, in ker so drugi učitelji in načelniki lahko po robu stavili se, če jim to ni bilo po godi. Poleg tacih okolišnosti je komaj treba opominjati, da slovenskemu jeziku niso bila vrata odprta v nobeno izmed obéh slovenskih gimnazij, in če se je kaj zarad tega v kratkem zgodilo tudi tukaj, o tem veljá to, kar sem povedal o glavnih učilnicah.

Da se s trdim Slovincem po pisalnicah slovenski govori, to se umeje samo ob sebi; v katerem družem jezici bi se pa moglo govoriti s trdimi Slovenci? Pa tudi ustni pogovor ni uraden jezik, in sicer za to ne, ker uradniki nikoli sloven-

skega jezika ne rabijo toliko, kolikor bi ga morali, kajti z Nemcem, s katerim ima Slovenec v pisalnici opraviti, samo nemški govoré. Kar se pa daje med ljudi pisanega, to je bilo in je še zdaj samo nemški po vseh uradih, po vseh duhovskih, deželskih in vojaških gosposkah, po zbornih sodovih vseh stopinj, po pisalnicah vseh pravdnikov (advokatov) in biležnikov (notarjev.) Samo v nemškem jezici se delajo vse vloge, razsodbe, ukazi, obravnave, oznanila in zasobna (privatna) pisma. Kar se pové slovenski, to se po nemški zapiše, in nemško pisanje se po slovenski bere; ljudje pa morajo na vero podpisovati. — Tako so te reči, zdaj pa sodimo!

(Dalje prih.)

Dopisi.

Izmed štajerskih Slovencev. 20. marca. + Živio g. Herman, štajerski deželni poslanec! Njegova hvala gre od ust do ust med štajerskimi Slovenci, od hriba do hriba odmeva glas njegovega imena, ker se je potegnil za pravice, ktere nam je Bog sam dal in cesar potrdil; objedajo in kratijo nam jih le naši domačini, nehvaležni odpadniki. Ali bi štajerski Slovenec ne smel imeti, česar drugi avstrijski narodje več ali menj uže imajo? Ali se zdi nekterim nepotrebno, morda celó nasprotno željam našega ljudstva, ko bi se po slovenski učilo v šolah, na domačo, národno podlogo postavljenih? To pak so taki ljudje, kterim so učilnice med Slovenci le po imenu znane, ali pa, kteri učilnice vse slovenske Štajerske merijo samo po kopitu ene ali dveh učilnic. G. Herman je nam vzel iz srca, kar je govoril za naše učilnice. Ni svojih ampak naše misli je razodel deželnim poslancem. Res da so bile zastonj, ali odkrito pripovedujemo, da vse upamo od svitlega cesarja, od slovenskih odpadnikov pa nič. Ako pravi g. poslanec Lešnik, da hoté Slovenci nemške učilnice, na ravnost odgovarjamo, da bi mu bila dolžnost, naj bi slovenske želje bolj poznal, da bi potem govoril, kakor je res. Vedeti bi moral, kako se je lani godilo. Deželne gosposke so namreč vprašale županov, kake učilnice bi radi? Odgovorili so nekteri, da čisto slovenske, drugi pak so djali, da slovenske, in kolikor je mogoče, naj bi se otroci tudi nemški učili. Nikjer nisem slišal, da bi kdo bil zahteval čisto nemške učilnice. G. Karničniku, ki očita, da prav to priča, kakomalo Slovenci svoj materni jezik čislajo, ker so izvolili Hermana, po rodu Nemca, moram povedati, da si ga nismo za poslanca vzeli zato, ker je Nemec, ampak zato, ker je pošten, pravičen mož, ki zna slovenske potrebe in želje, in ker smo vedeli, da bode nas branil bolj od marsikterega Slovenca, ki je zatajil svoj rod in svojo mater. Nismo se preváril, kar smo se nadjali od njega, to svedoči njegovo djanje. Naj se g. Herman le ne ustraši, ampak srčno naj dalje stopa, če tudi v živ osir (wespennest) vbode, kadar kaj govori za Slovence, to nič ne dé. Pravični svét sodi, in sodil bode naše želje in zahtevanje, ki je pošteno in vsacemu narodu pravično. Slava g. Hermanu!

Važnejše dogodbe.

Ljubljana. 24. dan t. m. je v družem volilstvu izbran v ljubljanski srenjski odbor g. Brolih z 58 glasovi. Volilnih listov je bilo 82. — Prvo volilstvo je bilo na vrsti 26. dan t. m. Izbrana sta v ljubljanski srenjski odbor gg.: Vincenci

Seunig s 83 glasovi in Ivan Mühleisen s 60 glasovi. Vseh glasov je bilo 92. V ožo volitev, ki je 27. dan t. m., prideta gg. Leopold Bürger s 26 glasovi, Jožef Blaznik z 22 glasovi.

— Te dni se je nek rokodelec pod Turnom obesil.

— Za gotovo se pripoveduje, da bode 31. dan t. m. konec deželnega zbora. — Vojake, ki so imeli odpust (urlavb), kličejo k polku, da pojdejo v Galicijo solil varovat.

Dunaj. Pišejo, da pojde Nj. veličanstvo presviti cesar še le drugo polovico aprila meseca v Dalmacijo. — Grof Forgach menda je vendar le zvršil načrt, po katerem se ima ogerski deželni zbor sniti. Časnik „Presse“ pa govori, da Forgach ne ostane več v dozdanjej službi, ker pravijo, da mu je bilo naročeno, naj bi v prihodnjem državnem zboru pri ministerskeji mizi sedel z grofom Nadazdy-jem, erdeljskim dvornim kanclerjem, ki se tega sédeža ne brani; ali Forgach se ni udal. Če je to res, potlej mislijo dozdanji oži državni zbor premeniti v celoten zbor.

— „Politik“ pripoveduje, da je dr. Vilas uže podal pravosodnjemu ministru dr. Heinu prošnjo do Nj. veličanstva, naj bi se dr. Tkalcu dala milost, ker je bolán; ker je tudi njegova gospá oslabéla, ter mora živéti v zadrégah in uboštvu. Pravosodnji minister je Tkalcévej gospej rekel, da njenega moža spoštuje, in da bode za-nj prosil pred Nj. veličanstvom.

— Nekteri trdijo, ali to, kakor piše „Presse“, ni še gotovo, da bi imel Langievič med 25. in 26. dnevom t. m. priti na Dunaj, od koder pojde v Gradec, kjer bode moral ostati.

Trojedina kraljevina. Nj. veličanstvo je dovolilo, da sme zagrebški veliki župan, Ivan Kukuljevič Sakcinski, ruski križ sv. Vladimirja 3. vrste nositi.

— Zagrebški mestni zastopniki so 23. dan t. m. v množnej seji sklenili Nj. veličanstvu podati prošnjo, da bi se miloščenje dalo dr. Tkalcu.

Češka. Od 1. aprila začneta v Pragi izhajati dva nova politična lista v češkem jezici: „Libuša“ pod vredništvom g. Donata, in „Pravda“, pod vredništvom g. Vinklerja; ta bode govoril o politiki in slovstvu, ter izhajal dvakrat na mesec.

— Te dni je izročilo poslanstvo iz Benešova g. dr. Purkynji diplom, v katerem so ga Benešovci izvolili za častnega meščana. — Deželna sodba je kanoniku Štalcu dala na znanje, da mora zadnji čas 8. aprila nastopiti zapor.

Moravska. Poslanec moravskega deželnega zbora, gosp. Koller, toži g. Franceta Kubička, vrednika lista „Moravana“, da ga je razžalil v dopisih, ki sta bila natisnena v 13. in 21. listu tega časnika. G. Kubiček pa toži g. Kollerja, da je on njega razžalil v sestavcih, ktere je poslal v časnik „Presse“ in „Brünner Ztg.“

Galicija. Bere se, da so 22. dan t. m. Langieviča z njegovim pribočnikom ob 3. uri po polnoči po železnici peljali v Krakov.

— Še zdaj ni znano, kako je to, da so Langieviča prišli na avstrijskeje zemlji. Nekteri pravijo, da je preki Avstrijskega hotel iti v Podolijo in Volynijo.

— V Tarnovu je vse polno ranjenih in ubežnih vpornikov. Pišejo, da je do zdaj uže do 4000 vpornikov prišlo čez mejo v Galicijo.

Ruska. Kmetje po gubernijah: Vilna, Kovno, Grodno, Minsk in po štirih okrajinah (distriktih) vitepske gubernije ne bodo po carskem ukazu obroka (zemljiškega davka) od 1. maja t. l. več dajali zemljakom, temuče vladi. Zemljišča se morajo čisto odkupiti.

— Avstrijski poslanec na ruskem dvoru grof Friderik Thun, pišejo, da se je odpovedal svojej službi; „Wanderer“ celó pripoveduje, da je 23. dan t. m. uže namestu njega šel v Petrograd g. grof Gvidon Thun-Hohenstein, da bi poslanstvo začasno odpravljaj.

Poljska. Langievič in z njim neko žensko, ki mu je bila moški preoblečena za pribočnika (adjutanta), po imenu Pustovojtov, pripeljali so 22. dan t. m. iz Tarnova v Krakov na grad. Celó do 700 vpornikov in 100 konj so bili do 21. dné t. m. prignali v Krakov. Pravijo, da je kriv Mieroslavski prepira med vporniki. „Czas“ pripoveduje, da je bil Langievič 17. in 18. dan t. m. zmogel Ruse pri Zagošči in Grachoviski, in da je bil po noči 18. dan t. m. zbral vojni svét, prvič, kar je diktator, in rekel, da mora za nekaj časa popustiti vojsko. Polkovnik Neviadomski (nesrečno imé!) pišejo, da je zdaj prevzel vodstvo poljskega vpora. V Krakovi so gospé osnovalé društvo, ktero bi streglo ranjenim. V tem društvu so gospé: grofinja Sofija Vodzicka, dalje grofinje: Zamoyaska, Tarnovska, Studnicka, dve grofinji Potocki pa princesinji Lubomirska in Jablanovska.

— Varšavski narodni odbor zopet vodi vpor, kar Langievič ni več diktator, in opominja v razglasu, da se je treba ogibati razprtije.

— Malo se more vediti, kako se zdaj godi Poljakom; vendar pravijo, da se je Langievičevo krdelo razšlo, in da vojuje zdaj v osmih malih četah. Menda je poljske nesreče zopet kriva stara poljska razprtija. Uže nekaj tednov pravijo da je, od kar je bil začel Mieroslavski priganjati, naj se razsodi, kdo bode prvi poveljnik, in potem da je Langievič prevzel diktaturo. Po vojaškem posvetovanji po noči med 18. in 19. dnevom t. m. v gozdu pri Velcah pak je šlo največ Langievičevih vojakov za Mieroslavskim, le nekoliko jih je ostalo zvestih Langieviču, ki je potem izgubil vse veselje in popustil bojišče.

Turška. Car je 21. dan t. m. prav prijazno sprejel črnogorska poslanca Matanoviča in Vaclika, kterima je dal medšidski red 3. vrste.

Slovenec, 97 let star, ki uživa Angleško penzijo.

Ta mož biva v Bitnjah pri Loki na Gorenskem. Porodil se je v Bitnjah, od koder je šel 11 let star v Trst, učít se stolarstva, in leta 1817 so ga bili vzeli k avstrijskemu pomorstvu za vojaka. Tri leta je služil, in potem so ga ujeli Angleži, in déli med svoje vojake. Pod Angležem je bil na vojski v izhodnej Indii. Ko je doslužil, dal se je še enkrat zapisati med vojake, samo da se mu je moralo zagotoviti, da da bode penzijo dobival. V začetku 19. stoletja se vrne domú k očetu, ki je mislil, da je uže davno mrtev, in prevzame gospodarstvo. Še le ko so mu začele telesne moči odpovedovati, piše po penzijo na Angleško, od koder so mu odgovorili, naj imenuje kacega častnika (oficirja), pod katerim je služil, in potem dobi, kar bi rad. Mož pak ni imenoval samo častnikov, temuče tudi mnogo tovaršev. Na to so mu dovolili po 15 liber st. (nad 200 gld. a. vr.) penzije na leto od tistega časa, kar je bil stopil iz angleške službe. Starček je še zdaj trden, in rad pripoveduje, kako se mu je godilo po svetu.

14]

3]

Oznanilo.

V prodalnici (štacuni) Gustava Heimana v Ljubljani, pod trančo hiš. št. 234. se razprodaja po najnižej ceni vse kupčijsko blago na drobno in na debelo.

Dunaj 24. marca. Nadavek (agio) srebru 112.00.